

[Finansministeren.]

at ville fremkomme ved tillægsbevillingsloven, og som for indeværende års vedkommende allerede delvis er bevilget.

En tilsvarende opgørelse af de samlede indtægter viser en stigning fra knap 3 600 mill. kr. i 1952—53 til godt 3 800 mill. kr. i år og til 3 950 mill. kr. næste år. Stigningen beror, som jeg før nævnte, på den almindelige indtægtsfremgang og stigningen i omsætningen af forbrugsbeskattede varer.

Det vil fremgå af de her nævnte tal for indtægter og udgifter på statens drifts- og anlægsbudget, at medens der endnu i 1952—53 blev opnået et overskud på henimod 300 mill. kr., vil dette overskud formindskes stærkt i indeværende år, og for 1954—55 — det år, finanslovforslaget vedrører — er der, såvidt man i øjeblikket kan skønne, udsigt til balance mellem indtægter og udgifter. Det må her tilføjes, at det ved det angivne skøn er forudsat, at den nuværende gode beskæftigelse kan opretholdes også i 1954. Hvis der skulle opstå nedgangstendenser i den indenlandske økonomi, vil indtægterne af forbrugsafgifterne give et mindre provenu, end jeg her har forudsat, samtidig med at en sådan udvikling vil skabe behov for øgede udgifter på en række områder.

Som jeg omtalte, nærmer statens samlede udgifter sig nu 4 milliarder kroner. Før jeg går over til en omtale af spørgsmålet om tilrettelægningen af finanspolitikken fremover, skal jeg derfor gøre et par bemærkninger om væksten i statsbudgettet. Jeg vil i denne sammenhæng understrege, at de samlede offentlige udgifter her i landet ikke er steget i samme grad som statens.

Når jeg her taler om de offentlige udgifter, omfatter denne betegnelse staten, kommunerne og de sociale forsikringsordninger som arbejdsløsheds- og sygekasserne o. lign.

For staten, kommunerne og disse andre kasser taget under eet vil de samlede indtægter i indeværende år nå op på meget nær ved 6 milliarder kroner. Heraf havde staten som nævnt nærved to trediedele, medens

kommunerne havde ca. 1 900 mill. kr. og de sociale forsikringsordninger ca. 300 mill. kr. Det sidste finansår før krigen, 1938—39, var de tilsvarende tal betydelig mindre, nemlig 765 mill. kr. for staten, 480 mill. kr. for kommunerne og 130 mill. kr. for forsikringsordningerne, altså ialt knap 1 400 mill. kr.

Den stigning, som således over en årække er sket i de offentlige budgetter, bør ikke vurderes isoleret, men tallene må ses i sammenhæng med den stigning i priser og indtægter, som iøvrigt er sket. Målt i forhold til bruttonationalproduktet, som er et udtryk for den samlede værdi af den årlige produktion, udgør de nævnte 6 milliarder i år mellem 21 og 22 pct., medens procenten før krigen var ca. 18.

Udgifterne, hvorunder både drifts- og anlægsudgifter er medregnet, er steget fra ca. 1 400 mill. kr. i 1938—39 eller 18 pct. af bruttonationalproduktet til godt 6 milliarder kroner, svarende til mellem 22 og 23 pct. af det forventede bruttonationalprodukt i år. En tilsvarende beregning for 1950—51 viser, at drifts- og anlægsudgifterne da også udgjorde 18 pct. eller samme andel af bruttonationalproduktet som før krigen. Dette viser, at stigningen i de offentlige udgifters relative størrelse falder på årene fra 1950 til 1953. Det er navnlig den stærke stigning i forsvarsudgifterne siden 1950, der har bevirket denne forøgelse af udgiftsniveauet. Ser man alene på de civile udgifter, udgør de stort set samme andel af bruttonationalproduktet i år som før krigen.

Sammensætningen af de civile drifts-udgifter har imidlertid ændret sig ret betydeligt i løbet af denne årække. Da arbejdsløsheden nu ligger på et væsentligt lavere niveau end før krigen, er udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse og kommune- og fattighjælp ikke steget i samme takt som de andre udgifter; til gengæld er udgifterne til aldersrente og pensionsudgifterne som følge af stigningen i antallet af gamle steget væsentligt stærkere end gennemsnittet. Der må alene som følge af